

علف‌های هرز کنجد

PTMP/SK/R&D/A/ Sesame 02 /24082021

مقدمه

از آنجایی که سرعت رشد علف‌های هرز در مناطق گرم بسیار سریع ولی رشد اولیه گیاهچه کنجد آهسته است، گیاه کنجد رقیب بسیار ضعیفی برای علف‌های هرز محسوب می‌شود و به بستر بذری عاری از علف‌های هرز نیاز دارد. بنابراین کنترل علف‌های هرز در مزارع کنجد از اصول اصلی افزایش عملکرد است. مهمترین علف‌های هرز مزارع کنجد عبارتند از آیارسلام، پیچک صحرايي، سوروف، خرفه، خارشتر، کهورک، گوشبره، تاجریزی و انواع ارزن وحشی.

علف‌های هرزی مانند گاورس یا انگشتی (*Digitaria spp*) و حلفه (*Imperata spp*) و سورگوم (*Sorghom spp*) یعنی علف‌های هرز مقاوم و قوی، باید قبل از کاشت دفع شوند؛ زیرا دفع آن‌ها در زمانی که کنجد در حال رشد است غیرممکن است، چون رشد آن‌ها بسیار سریع است. روش‌های کنترل علف‌های هرز مزارع کنجد عبارتند از کنترل زراعی و کنترل شیمیایی.

کنترل زراعی

کنجد در مراحل مختلف رشدی در مقابل علف‌های هرز حساس است و قادر به رقابت با آن‌ها نیست. به همین دلیل در این مرحله عملیات وجین ضرورت دارد. بهترین روش کاربردی برای کنترل علف‌های هرز، انجام یک آبیاری در هنگام تهیه زمین و قبل از کاشت با هدف سبز شدن علف‌های هرز و مبارزه با آن‌ها است. همچنین در کشت‌های ردیفی، استفاده از پنجه‌غازی یا کولیتواتور پاشنه‌ای یا چنگک‌گردان توصیه می‌شود که با تنظیم عمق کم و سبک کمترین خسارت را به ریشه‌ها وارد می‌کند و بهترین روش مبارزه با علف‌های هرز است. پس از اینکه ارتفاع بوته‌ها به ۱۰ سانتیمتر رسید، وجین علف‌های هرز ضروری است که دو یا سه وجینکاری سطحی معمولی کافی است. کاشت بذر در ردیف‌های باریک نیز می‌تواند به کاهش رشد علف‌های دیررس (که ممکن است باعث در دسر شود) کمک کند.

تناوب زراعی نیز از روش‌های مهم و توصیه شده است. کنجد به عنوان محصول تابستانه می‌تواند در تناوب زراعی جایگزین اکثر گیاهان شود. از آنجا که بقایای گیاهی زراعت‌های قبلی مانع از سبز شدن یکنواخت کنجد می‌شوند، باید از کشت آن پس از ذرت، آفتابگردان و گیاهان با ریشه سخت خودداری کرد. کنجد را میتوان در مناطق گرمسیری ایران مانند فارس، هرمزگان، جنوب کرمان و خوزستان بعد از گندم و جو کشت کرد. رعایت تناوب ۲ تا ۴ ساله در کشت کنجد برای جلوگیری از شیوع امراض و آفات آن ضروری است.

شکل ۱- مزرعه کنجد

کنترل شیمیایی

برای کنترل علف‌های هرز کنجد میتوان از سموم علفکش در مراحل مختلف پیش‌کاشت، پیش‌رویشی و پس‌رویشی استفاده کرد. مهمترین علفکش مصرفی در مرحله پیش‌کاشت، سم ترفلان یا تری فلورالین است. علفکش تری فلورالین می‌تواند بذر بیشتر علف‌های هرز را به هنگام جوانه‌زنی کنترل کند. این حالت شامل تقریباً بذر همه علف‌های هرز کشیده برگ و نیز تعداد زیادی از علف‌های هرز پهن‌برگ مانند تاج خروس، خرفه، سلمه‌تره، جاروی زینتی، علف شور، گزنه سفید و گندمک می‌شود. تری فلورالین همچنین برخی از علف‌های هرز چندساله مانند پیچک صحرائی و قیاق حاصل از ریزوم را نیز کنترل می‌کند. این علفکش روی علف‌های هرز در حال جوانه‌زنی نیز به کار می‌رود. از این رو باید پس از مصرف به مدت ۳۰ دقیقه بعد از سمپاشی تا عمق ۵ سانتی‌متری با خاک مخلوط شود. این علفکش را باید ۲ هفته قبل از کاشت به کار برد و آن را با خاک مخلوط کرد. برای مبارزه و پیشگیری از شیوع علف‌های هرز میتوان از علفکش ترفلان به نسبت ۲ لیتر در هکتار استفاده کرد. زمان استفاده از این علفکش قبل از احداث جوی و پشته است. پس از مصرف

علف‌های هرز کنجد

PTMP/SK/R&D/A/ Sesame 02 /24082021

لازم است با دو دیسک عمود بر هم و در عمق ۱۰ سانتیمتری با خاک مخلوط شود تا اثربخشی مناسبی داشته باشد.

علفکشی‌های قبل از سبز شدن (پیش‌رویشی) مثل کلروپروفام، آلاکلر، دیفنامید، پرمترون و تری فلورامین دو منظوره هستند و بعد از کشت بذر و قبل از سبز شدن کنجد استفاده می‌شوند.

شکل ۲- علف‌های هرز مزرعه کنجد

منبع

مدرس نجف‌آبادی، سید سعید؛ گودرزی، آزاده؛ باقری، عبدالنبی؛ عسکری سیاهوئی، مجید؛ نظرزاد، غلامرضا؛ شوری، نورالله. (۱۳۹۸). دستورالعمل فنی مدیریت آفات، بیماری‌ها و علف‌های هرز کنجد. تهران: نشر آموزش کشاورزی

